

Testbemanning

Een hoorspel

Nederland in het jaar 2000-zoveel.

De Gammabemanning, onder leiding van Joost Ros, is in het kader van een expeditie naar de ringen van Saturnus als derde team opgeleid om deze reis te maken. Als

het eerste en tweede team om het leven komen, zijn zij de enigen die deze reis nog kunnen maken. Onder mysterieuze omstandigheden vangt hun reis aan en krijgt het team te maken met allerlei zaken als intriges, jaloezie, onderlinge verdenkingen en sabotage.

De Aarde wordt vanuit de ringen van Saturnus medegedeeld dat de zon over 7 maanden nova zal worden en er rest het team niets anders dan de Galactische Raad te overtuigen van de incorporatie van de Aardlingen in hun federatie. Zal het Joost en de zijnen lukken de wereld te redden van een zekere ondergang?

Testbemanning is een 29-delig hoorspel naar het boek van Carl Lans uit 1961/1962, geregisseerd door Léon Povel.

“Wat mij betreft: ik vind ‘Testbemanning’ geweldig; ik ben er door geboeid vanaf ’t moment, dat ik het eerste deel ervan onder ogen kreeg. Het onderwerp heeft me gegrepen en de vernuftige wijze waarop het is uitgewerkt; ik heb mijn vingers afgelikt voor de opgave om 180 splinternieuwe geluiden te bedenken (dat deed ik overigens niet alleen; de geluiden in ‘Testbemanning’ zijn het werk van een driemanschap: geluidsinspiciënt André du Bois, geluidstechnicus Ad van de Ven en ik) en wat me vooral heeft getroffen is de wijze waarop Lans in zijn spel mensen heeft laten optreden.

Bij ‘Sprong in het Heelal’ miste ik dat; de figuren hadden daarin geen eigen gezicht. ‘Testbemanning’ heeft echter veel psychologische kanten; er komen menselijke conflicten in voor en daarom zijn de personen échter, menselijker. Ik verwacht van ‘Testbemanning’ dat het een even groot of misschien zelfs een nog groter succes zal worden dan de ‘Sprong’ – en dat zou ik erg leuk vinden voor Carl Lans, die voor ons als sciencefiction schrijver een complete verrassing is geweest. We wisten niet eens, dat er in Nederland auteurs waren, die zich met dit soort toekomstfantasieën bezig hielden.”

Léon Povel,
hoorspelregisseur sinds 1948

Luisterduur: ruim 17 uur

RUBINSTEIN

BEELD EN GELUID

KRO

ISBN 9789047607021 / NUR 077
Alle rechten voorbehouden

ISBN 9789047607021

9 789047 607021 >

20.00 (8.00)

TESTBEMANNING

Een ruimtevaarthoorspel in 29 delen, geschreven door Carl Lans.
Regie: Léon Povel.

Deel 2: „Verantwoordelijkheid”.
Rolverdeling:

Joost Ros, captain ... Johan Walhain
Dirk, elektronicus Paul Deen
Jaap, cyberneticus Jan Borkus
Huub, navigator Frans Somers
dr. Flinterman, hoofdmedico,
Constant van Kerckhoven
coördinator Jo Nobel
luidspreker Joke Hagelen
man met de krant Han König
directeur persbureau, Huib Orizand
ir. Reitsema, voorzitter vereniging
voor ruimte-onderzoek, Wam Heskes
Het derde deel zal worden uitgezonden 15 oktober a.s.

Heli-bewaker Han König (d.)
dr. Veijerlingh, Minister-President,
Louis de Bree
chef Veiligheidsdienst,
Herman van Eelen
ir. Terlet, Minister van Luchtvaart,
Maarten Kapteyn
dr. van Laar, Minister van Vervoer,
Jos Knipscheer
hoofdingenieur van Meeteren,
Rob Geraerds
dr. Hemelaar, directeur van de
Sterrenwacht Dwingelo,
Willem Grelinger

Carl Lans luistert
naar
Testbemanning.

Eerste druk © 2009 Uitgeverij Rubinstein bv, Amsterdam ism Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en KRO. Testbemanning is uitgezonden door de KRO van oktober 1961 tot april 1962. Regie: Léon Povel. Geschreven door: Carl Lans. Techniek: André du Bois en Ad van de Ven. Muziek: Compositie en uitvoering door Klaas van Beeck. Editing, restauratie en opname Léon Povel: Gerard Leeuw. Mastering: studioFloor. Vormgeving: Sonja van Hamel. Beeld: Archief Gerard Leeuw, KRO en Spaarnestad Photoarchief. Tekeningen C. Teeuwisse.

ISBN 9789047607021 / NUR 077 Alle rechten voorbehouden. De uitgever heeft getracht alle rechthebbende te bereiken. Zij die menen aanspraak te kunnen maken worden verzocht zich tot de uitgever te wenden.

Testbemanning

Een hoorspel

Rolverdeling:

Joost Ros – Johan Walhain

Jaap – Jan Borkus

Huub – Frans Somers

Dirk – Paul Deen

Els – Nora Boerman

Coördinator – Jo Nobel

Verder werkte mee:

Alex Faassen jr, Barbara Hoffman, Cees Pijpers, Chiel de Kruif, Contstant van Kerckhoven, Dick Scheffer, Dick van 't Sant, Dogi Rugani, Dries Krijn, Elly den Haring, Els Buitendijk, Han König, Han Simonis, Hans Karsenbarg, Hans Veerman, Harry Bronk, Herman van Eelen, Huib Orizand, Irene Poorter, Jan Apon, Johan Schmitz, Johan Wolder, Joke Hagelen, Jos Brink, Jos Knipscheer, Louis de Bree, Maarten Kapteyn, Nel Snel, Piet Ekel, Rien van Noppen, Rijk de Gooyer, Rob Geraerds, Robert Sobels, Tine Medema, Tonny Foletta, Wam Heskes en Willem Grelinger.

De aan- en afkondigingen werden bij het hoorspel *Testbemanning* destijds niet op de band opgenomen. Om toch gebruik te maken van de originele aan- en afkondigingen zijn er amateur opnamen gebruikt uit het privé-archief van Gerard Leeuw. Helaas waren ze niet allemaal bewaard gebleven vandaar dat de overige opnieuw ingesproken zijn door de regisseur zelf Léon Povel, 96 jaar oud, op 26-11-2008 bij hem thuis.

De omroep(st)ers zijn: Martha Doyle, Bert Radersma, Pieter van Niehoff, Fons Disch, Frans de Zwaan, Hans Bik, Jaap van Meekren en Léon Povel.

RUBINSTEIN

www.rubinstein.nl

BEELD EN GELUID

www.beeldengeluid.nl

www.kro.nl

Boven: 2008, Léon Povel spreekt aan- en afkondigingen in

Links: 1959, Léon Povel

Onder: 1961, repetitie *Testbemanning* vlnr Johan Walhain, Paul Deen, Frans Somers en Jan Borkus

Eerste druk © 2009 Uitgeverij Rubinstein bv, Amsterdam ism Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en KRO. *Testbemanning* is uitgezonden door de KRO van oktober 1961 tot april 1962. Regie: Léon Povel. Geschreven door: Carl Lans. Techniek: André du Bois en Ad van de Ven. Muziek: Compositie en uitvoering door Klaas van Beeck. Editing, restauratie en opname Léon Povel: Gerard Leeuw. Mastering: *studioFloor*. Vormgeving: Sonja van Hamel. Beeld: Archief Gerard Leeuw, KRO en Spaarnestad Photoarchief. Tekeningen C. Teeuwisse.

ISBN 9789047607021 / NUR 077 Alle rechten voorbehouden. De uitgever heeft getracht alle rechthebbende te bereiken. Zij die menen aanspraak te kunnen maken worden verzocht zich tot de uitgever te wenden.

Testbemanning

Een hoorspel

Carl Lans was een Nederlandse science-fiction schrijver. Hij is geboren te Rotterdam in 1913, ontving een conservatoriumopleiding (viool), werd eerst onderwijzer en (noodgedwongen door de vooroorlogse crisis) rijksambtenaar. Hij werkte tot 1970 bij de afdeling sociale zaken van het Ministerie van Defensie waar hij zich goed op zijn plaats voelde.

Het schrijven van hoorspelen had Carl Lans zichzelf als hobby aangeleerd. Zijn hoorspel, *De Apocriefe Haydn*, over het leven van de componist Haydn gaf hem de nodige bekendheid. Daarnaast beschikte Carl Lans ook over een technische knobbel wat hem bij het schrijven van *Testbemanning* goed van pas kwam. Van het hoorspel *Testbemanning* maakte hij een concept en na zijn uitleg was de KRO bereid om het hoorspel in 29 delen uit te zenden in 1961/1962.

Voor Carl Lans was het van belang dat het hoorspel als uitingsvorm, ten opzichte van een roman, een compromis was tussen menselijk handelen en menselijk zijn. In het hoorspel moet de klemtoon vallen op het menselijk handelen en daardoor blijven de achtergronden (wetenschappelijke, maatschappelijke en zielkundige) steeds een suggestie.

RUBINSTEIN

BEELD EN GELUID

kro

www.rubinstein.nl

www.beeldengeluid.nl

www.kro.nl

CD 1

- 1 **Deel 1, Een ziener**
- 2 Stil stil stil. Niet te veel lawaai mannen
- 3 En dat rechts is de installatie waar het
- 4 Vader is zo zenuwachtig
- 5 Zo, zo schieten we op
- 6 Als we op het terrein komen moeten we
- 7 **Deel 2, Verantwoordelijkheid**
- 8 Mooie tijd gemaakt mannen
- 9 Sector Voorburg, Wilhelmina I laan
- 10 Dus op die manier bent u tenslotte op mijn
- 11 Ja, als u dan het project niet wilt overdragen
- 12 Eh, voor u tenslotte ook vertrekt, Hemelaar

CD 2

- 1 **Deel 3, Verzegelde orders**
- 2 Nul min zeventien minuten
- 3 Over het laatste apparaat op het stuurdek
- 4 De heren zitten dus in angst
- 5 Aardcontrole roept Alpha
- 6 Proficiat Ros.
- 7 **Deel 4, Zonderlinge micrometeorieten**
- 8 Wel Gerda, het nieuws van de basis is binnen
- 9 Maar verdraaid nog aan toe, Swieringa
- 10 Dirk, open jij nu eens alle circuits
- 11 Zeg, hoor het eens pingelen
- 12 Aardcontrole roept Alpha

CD 3

- 1 **Deel 5, Het lot van een verstekeling**
- 2 Gerda, je hebt toen je mijn secretaresse werd
- 3 Een saboteur, aan boord, van Meeteren
- 4 Joost, Joost, Joost we weten wie ze is
- 5 Hou op met lachen
- 6 Is alles voorbij, Ros?
- 7 **Deel 6, Het ‘team’ in actie**
- 8 Wat een geschiedenis, meneer Reitsema
- 9 Nou, nee. Jij bent er echt niet de schuld van
- 10 Kijk Elsje, hier is nu het stuur- en controledesk
- 11 Eh, meneer! Uw naam?
- 12 Zo, nou moeten we ook eens met haar praten

CD 4

- 1 **Deel 7, Schot in de Alpha**
- 2 Een maniak, meneer Reitsema?
- 3 Ach, al dat gekronkel met woorden is kul
- 4 Nou, en wij twee maar de wacht houden
- 5 En nou Els, de waarheid
- 6 Nou, eh alles werkt, behalve de kanarie
- 7 **Deel 8, Noodlottige manoeuvre**
- 8 Voor u gaat dicteren, meneer Reitsema
- 9 Het is geen verwijt, Captain Ros
- 10 Wat bedoel je met dat, “wel, wel, wel”
- 11 Hoe heet die kwizbaas ook alweer?
- 12 Ah juist - dus mannen - zoals ik al zei

CD 5

- 1 **Deel 9, Te elfder ure**
- 2 Wel Gerda, dit zal dan ons laatste
- 3 Waar, waar ben ik, het zingt helemaal in m’n
- 4 Gek hé, Toeteltje heeft van die hele versnelling
- 5 Zeg Joost, Joost kom eens hier
- 6 Zeg lui, wat is dit?
- 7 **Deel 10, De parasiet**
- 8 Wat kan het toch verkeren, Gerda
- 9 Huub. Nee de rotatietheorie
- 10 Kijk heel goed, stuk puimsteen
- 11 Joost, Huub, helpen jullie, help me alsjeblieft
- 12 Bedankt, jullie allemaal

CD 6

- 1 **Deel 11, Elektronische visvangst**
- 2 27 Juli, Gerda. Vannacht wordt het lot
- 3 Wel, van Meeteren, over drie kwartier zullen we
- 4 O.k. Ik heb die klassieke set al een tijd
- 5 We hebben nu twee kansen met twee stel
- 6 Ook u bent nog nooit aan de buitenkant geweest
- 7 **Deel 12, Noodlottige gevolgen**
- 8 Het volgend communiquee, Gerda
- 9 Wel mannen, we hebben het lammetje
- 10 Aha, Coördinator
- 11 Coördinator. Wel meneer Kristénse
- 12 Ja hier Ros

CD 7

- 1 **Deel 13, Crisis**
- 2 Ik moest je wel laten terugkomen, Gerda
- 3 Joost. Joost, dat heb ik niet bedoeld, niet gewild
- 4 Wel, we zijn dus blijkbaar in de koers
- 5 Ze zitten nu goed in onze richting
- 6 Ik kan jullie al zien, Joost
- 7 **Deel 14, Ontmaskering**
- 8 Draait de scribiteur, Gerda?
- 9 Nou, over een dik uur lui, is het uit met
- 10 Mannen, klaar maken voor deceleratie
- 11 Lees je vraag maar voor
- 12 De orders luiden; te zoeken naar een

CD 8

- 1 **Deel 15, Een man verdwijnt**
- 2 Dus u was het zelf, die de recherche op het
- 3 Zo Coördinatortje, dat is dan dat
- 4 En het is dus zo, Captain, dat de detector tot
- 5 En Huub, wat zeggen de blokken daar bij jou
- 6 Ik geloof dat ik ze hoor, Jaap
- 7 **Deel 16, De overlevenden**
- 8 Ik weet werkelijk niet, Gerda, waar nu te
- 9 Het is voorbij
- 10 Jaap, slaap je?
- 11 Bent u gereed heren?
- 12 Wel, zo te oordelen aan uw gelaatsuitdrukking

CD 9

- 1 **Deel 17, Het einde van de Coördinator**
- 2 Ik dacht niet, meneer Reitsema
- 3 Emotioneel, heer Dirk
- 4 Al die apparaten hierboven, kan er allemaal
- 5 Een androïde robot
- 6 Reitsema, Reitsema
- 7 **Deel 18, Landing in drievoud**
- 8 Connectie met Galaxcenter via systemen Perasû
- 9 Nu Saturnus is verdwenen, en ik geen koers
- 10 Dat gekrak. Wat is dat voor gekrak
- 11 Zeg, ben je nou nog niet klaar met dat gereken
- 12 Dirk, Dirk, geef mij nou eens dat kristal

CD 10

- 1 **Deel 19, Verborgen gevaren**
- 2 Connectie met Galaxcenter via stersystemen
- 3 Ja Els, deze zwarte vlakke is niets anders
- 4 Hier voor ons is een dwarsgang
- 5 En die man zit maar te zeuren over eten
- 6 Wil wel eens weten wat-ie zegt?
- 7 **Deel 20, Onaangename verrassingen**
- 8 Connectie met Galaxcenter via stersystemen
- 9 Het enige wat ik begrijp Huub, is de bedoeling
- 10 Hé, ik hoor wat
- 11 Ik kan hier net zo goed stilstaan
- 12 Els, Els, geef op dat kristal

CD 11

- 1 **Deel 21, Genoegens van het onbekende**
- 2 Connectie via stersystemen Perasû
- 3 Uitgeslapen, Dirk?
- 4 Ik heb een honger als een kolengrijper
- 5 Aiaiai, nou, nou, Huub, wat een stel!
- 6 U hebt een ongehoord kapitale ontregeling
- 7 **Deel 22, Het monster uit de kast**
- 8 Connectie via stersystemen Perasû
- 9 En om nu onze situatie verder te analyseren, Jaap
- 10 Je bent benieuwd, naar wat je werkelijk
- 11 Kom, jij moet voor het eten zorgen
- 12 Dirk, houd er in vredesnaam mee op

CD 12

- 1 **Deel 23, Twee ontsnappingen**
- 2 Connectie via stersystemen Perasû
- 3 Joh, ik begin haast wortel te schieten
- 4 O.G. Humanoiden, u bent aangekomen
- 5 Ik zie daar de glazen ogen van een paar robotten
- 6 Zeg, jij. Wat valt er te lachen
- 7 **Deel 24, Het wapen**
- 8 Connectie via stersystemen Perasû
- 9 Ja hoor toeteltje, je hebt die deur mooi
- 10 En nou blijf je eraf met je klavieren
- 11 Die twee met hun kanarie
- 12 Nou, nou Huub, kijk eens even.

CD 13

- 1 **Deel 25, Het grasschip**
- 2 Galaxcenter, Kliox B17, ik groet u voor opname
- 3 Ach m'n been, en m'n been.....oh het gloeit
- 4 Een grasschip, met rode fakkels over de zee
- 5 Zie je Huub, wat er in Joost omgaat
- 6 Jongens, uitkijken geblazen
- 7 **Deel 26, Op weg naar het doel**
- 8 Onverdraaglijk Kliox, en onmogelijk
- 9 Zou het niet het beste zijn, heren Huub en Jaap
- 10 Zeg Dirk, kijk daar
- 11 Ja Huub, die arme drommel is er geweest
- 12 Ja, ja, ja hij werkt, het scherm licht op

CD 14

- 1 **Deel 27, De man zonder gelaat**
- 2 Kliox B17, veldregistratuur, gesloten kanaal
- 3 Nou Jaap, de dageraad breekt aan
- 4 Dirk, laat mij nou eens kijken door het kristal
- 5 Je krijgt gelijk, Dirk, je moet gelijk hebben
- 6 Kijk Joost, hij staat achter je
- 7 **Deel 28, Met geweld en list**
- 8 Veldregistratuur Kliox B17, ik groet u voor
- 9 We moeten zo gauw mogelijk onze test afmaken
- 10 Ik voel ook dat een van u doende is zich stap
- 11 Er fladdert en piept iets rond in deze ruimte
- 12 Huub, we moeten voortmaken

CD 15

- 1 **Deel 29, De toekomst van een project**
- 2 Connectie met Galaxcenter via stersysteem
- 3 Is-ie bewusteloos, Jaap?
- 4 Veldregistratuur Kliox B17
- 5 Uw ras, onaanzienlijk gecamoufleerd als B5
- 6 Oh ja, als het nog doel had jongens voor iemand